

NYTT fra Norsk Vann

Nye verktøy fra Norsk Vann Prosjekt

Norsk Vanns prosjektsystem genererer stadig nye rapporter, veiledninger og andre verktøy på vann- og avløpsfeltet. Prosjektsystemet er fullt ut brukerstyrt, for å sikre at prosjektene har størst mulig aktualitet og nytteverdi.

Her kommer en oversikt over nye verktøy siden forrige omtale i VANN 2/2014. Rapporter kan kjøpes hos Norsk Vann. De som er med i Norsk Vann Prosjekt eller abonnerer på resultater fra Norsk Vann Prosjekt, kan fritt laste ned rapportene og andre verktøy i pdf-format fra www.norsk vann.no. Brosjyrer kan fritt lastes ned fra www.norsk vann.no og juridiske verktøy kan fritt lastes ned fra www.va-jus.no.

Fra driftsassistanser til regionale vannassistanser (Norsk Vann rapport 203/2014)

I dette prosjektet er det sett nærmere på dagens driftsassistanser for vann og avløp i Norge, hva slags funksjoner de ivaretar, nytteverdi for deltakerne og behov og mulighet for videreutvikling av tilbudet.

Deltakerkommunene er i stor grad fornøyd med de tjenestene de får fra sine driftsassistanser. Hvor stor evne driftsassistansene har til å bidra med løsning av dagens utfordringer i kommunene varierer, da mange av driftsassistansene har begrensede ressurser og tjenestetilbud. Erfaringene er særlig gode fra regioner der kommunene har etablert et omfattende driftsassistansesamarbeid.

Det er utarbeidet fire ulike scenarier for situasjonen i 2030 med ulikt utfall av statlige forvalt-

ningsreformer, og for hvert scenario er det drøftet en eventuell kortsiktig strategi (5-10 års perspektiv) med satsing på utvikling av regionale vannassistanser.

Basert på erfaringsundersøkelse, scenarier, intervjuer, samt innspill på workshop og i møter, er det utarbeidet forslag til hvordan dagens driftsassistanser kan videreutvikles til regionale vannassistanser med økt nytteverdi for deltakerkommunene.

Rapporten anbefaler at det skjer en videreutvikling av eksisterende assistanser samt etablering av assistanser der det ikke finnes slike tilbud i dag. Det er gitt konkrete råd om:

- Aktuelle samarbeidsområder og oppgaver for regionale vannassistanser

- Organisering og styring av samarbeidet
- Videreutvikling av samarbeidet med Norsk Vann
- Aktuelle prosesser for etablering og utvikling av regionale vannassistanser

Forfattere av rapporten er May Rostad og Svein Aanestad, Kinei AS.

Anskaffelser i vannbransjen – valg av entreprisform (Norsk Vann rapport 201/2014)

Rapporten beskriver ulike entreprisformer og fremhever fordeler og ulemper, krav til engasjement fra byggherre, grensesnittproblematikk mv. Som supplement til generell informasjon og kunnskap, presenterer rapporten konkrete prosjektseksempler, med beskrivelse av organisering, entreprisformer, anskaffelsesprosedyrer og selve gjennomføringen i ulike faser.

Det største forbedringspotensialet ligger i at det må avsettes tilstrekkelig tid og ressurser i prosjektets tidlige fase for å etablere en full forståelse og oversikt over hva som skal bygges, før den endelige beslutningen om å investere fattes og man starter detaljprosjekteringen. Dette betyr at man innledningsvis må:

- Avklare alle sider ved prosjektet, som tekniske løsninger, omfang av bygg- og anleggsvirksomheten og forholdet til tredjeparter, og sørge for at dette er vel fundert både med hensyn til kostnader og framdrift.
- Etablere en prosjektorganisasjon med riktig kompetanse og kapasitet som er i stand til å planlegge prosjektgjennomføringen, herunder vurdere og velge egnet entreprisform og anskaffelsesprosedyre.
- Forsikre seg om at grunnlag for videre detaljprosjektering, kontrahering og kontrakt med utførende er av god nok kvalitet.

Et grundig forarbeid og best mulig kjennskap til alle sider ved prosjektet er den viktigste forutsetningen for å kunne velge riktig entreprisform.

Forfatter av rapporten er Ole Johan Valle, COWI.

Håndtering av overvann fra urbane veger (Norsk Vann rapport 200/2014)

Rapporten er et samarbeidsprosjekt mellom Vegdirektoratet, Norsk Vann og KS (representert ved Vegforum for byer og tettsteder). Den omhandler

overvann fra veger som tilføres de kommunale avløpsledningene og fokuserer særlig på tettbygde strøk, hvor avløpsledningene ofte er gamle med spillvann og overvann i felles ledning. I slike områder er det ofte et stort behov for å redusere tilførselen av overvann til avløpsreanseanleggene.

Rapporten gjengir dagens praksis og gjeldende rett. Behovet for klimatilpasning øker behovet for å finne løsninger på uavklarte spørsmål i forholdet mellom avløpsvirksomhet og vegforvalter knyttet til både ansvaret for og finansiering av håndteringen av overvann fra veger.

Avløpsledningene ligger vederlagsfritt i offentlig vegggrunn og vegforvalterne fører overvannet vederlagsfritt til de kommunale avløpsledningene. Utover dette følger finansieringen eierskapet, men mange avløpsvirksomheter dekker eksempelvis tømning av kommunale vegsandfang over avløpsbudsjettet, til tross for at vegforvalter eier sandfangene. Rapporten drøfter alternative finansieringsmåter.

En del kommuner er godt i gang i arbeidet med å håndtere en økende mengde overvann, og har innført gode rutiner for samhandling på tvers av sektorene. Denne rapporten gir forslag til rutiner for både riksveger, fylkesveger og kommunale veger, der utfordringene for kommunale veger dominerer i omfang.

I april 2014 oppnevnte regjeringen et lovutvalg som skal vurdere regelverket for kommunenes håndtering av overvann i lys av det økte behovet for klimatilpasning. Rapporten fremhever viktige problemstillinger innenfor lovutvalgets mandat knyttet til både ansvar og finansiering av overvannet.

Forfatter av rapporten er Christen Ræstad, eget firma. I tillegg har styringsgruppen bidratt med utvalgte deler av rapporten.

Etablering av gode VA-løsninger i spredt bebyggelse (Norsk Vann rapport 199/2013)

Veiledningen gir et innblikk i hvordan kommunen kan få oversikt over eksisterende vann- og avløpsløsninger i spredt bebyggelse og hvordan den bør gå fram for å sikre at det blir ryddet opp

på en måte som gagnar miljøet, ulike brukerinteresser, den enkelte huseier og kommunen selv.

Det er viktig at kommunen er tilstrekkelig forberedt før den tar kontakt med den enkelte huseier. God koordinering av arbeidet internt i kommunen, et godt tilpasset samarbeid med nabokommuner og en gjennomtenkt kommunikasjonsstrategi med huseierne står her sentralt. Politisk støtte til arbeidet, og nødvendig forankring i planverktøyet er også avgjørende for å gi nok gjennomføringskraft.

Veiledningen gir videre en oversikt over hvilke vann- og avløpsløsninger som kan være aktuelle under gitte lokale forhold. Veien fram for å velge vann- og avløpsløsning vil være avhengig av utfordringene kommunen har i de ulike geografiske områdene. I de fleste tilfeller der det er snakk om mer enn noen enkelthus spredt utover hele kommunen, vil det være nødvendig å vurdere området som helhet. Dette bør gjøres på bakgrunn av en områdeplan eller rammeplan for vann og avløp. Kommunens oppgave er da å sette de nødvendige rammene for hvilke løsningsmodeller som er akseptable.

Forfattere av rapporten er Christian Vogelvang, Dag Berge og Silje Nygaard Holen i NIVA, og med gode innspill fra mange aktører, herunder Melhus kommune.